

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Přírodní vědy

Acta Musei Bohemiae Meridionalis in České Budějovice - Scientiae naturales

Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy

52

34–48

2012

Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVIII

Records of interesting and new plants in the South Bohemian flora XVIII

Martin LEPŠÍ¹ & Petr LEPŠÍ² (red.)

¹Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, ²Správa CHKO Blanský les

Věnováno památce Václava Chána

Abstract. *Veronica vindobonensis* has been found as a new native species for South Bohemia. New localities of rare native or rare alien taxa of the South Bohemian flora are reported and described: *Aphanes australis*, *Bromus japonicus*, *Diplotaxis tenuifolia*, *Dryopteris cristata*, *Epipactis atrorubens*, *Fumaria vaillantii*, *Lepidium heterophyllum*, *Malaxis monophyllos*, *Orobanche purpurea* subsp. *purpurea*, *Rosa gallica*, *Setaria verticillata*, *Thelypteris palustris* and *Vicia dalmatica*. World distribution and distribution in the Czech Republic and detailed distribution in South Bohemia are presented, and remarks on ecology are added.

Key words: Czech Republic, floristic records.

Abstrakt. Výskyt druhu *Veronica vindobonensis* je z území jižní části Čech publikován poprvé. Dále jsou zveřejněny nové lokality taxonů *Aphanes australis*, *Bromus japonicus*, *Diplotaxis tenuifolia*, *Dryopteris cristata*, *Epipactis atrorubens*, *Fumaria vaillantii*, *Lepidium heterophyllum*, *Malaxis monophyllos*, *Orobanche purpurea* subsp. *purpurea*, *Rosa gallica*, *Setaria verticillata*, *Thelypteris palustris* a *Vicia dalmatica*, které jsou v jižních Čechách vzácné nebo jinak významné. Pro všechny taxony je komentováno rozšíření v České republice a ve světě a zmíněna je i jejich ekologie. Podrobně je zpracováno rozšíření v jižních Čechách.

Klíčová slova: Česká republika, floristické záznamy.

Úvod

Osmnáctý díl jihočeských floristických novinek přináší zprávu o nálezu druhu *Veronica vindobonensis*, který nebyl doposud z území jižní části Čech udáván. Dále jsou zde pojednány nové lokality pěti regionálně kriticky ohrožených druhů rostlin (sensu CHÁN 1999). Na Českomoravské vrchovině byly nalezeny nové lokality kriticky ohrožených mokřadních kapradin *Thelypteris palustris* a *Dryopteris cristata*. Překvapivě byla objevena druhá jihočeská lokalita zárazy *Orobanche purpurea* subsp. *purpurea* v údolí Vltavy u Orlíka nad Vltavou. Významný je nález dosud neznámých bohatých populací celostátně kriticky ohroženého druhu *Aphanes australis* na Třeboňsku. Dále byl v loňském roce zaznamenán nepravdělně se vyskytující druh *Malaxis monophyllos* na dvou nových lokalitách v Kaplickém mezihoří a ve Svatotomášské hornatině. Ze silně ohrožených rostlin jihočeské flóry jsou na

tomto místě publikovány nové recentní i historické lokality *Rosa gallica* a *Fumaria vaillantii*. Tradičně byla pozornost věnována i vzácně zavlékaným rostlinám. *Bromus japonicus* byl nalezen na několika ruderálních lokalitách jako recentně zavlečený druh a rovněž byl ověřen v suchých trávnících u vrchu Plešovec a v Rabí na Sušicko-horažďovických vápencích, kde by mohl být archeofytem. V herbářích byl objeven herbářový doklad *Vicia dalmatica*, která byla doposud v jižních Čechách nalezena pouze na jedné lokalitě na Českokrumlovsku. U regionálně vzácných druhů *Diplotaxis tenuifolia*, *Lepidium heterophyllum* a *Setaria verticillata* je shrnuto rozšíření v jižní části Čech a jsou publikovány recentní, popř. historické nálezy, které byly zjištěny excerpcí literatury a herbáře Jihočeského muzea. Na Šumavě byl zaznamenán další adventivní výskyt *Epipactis atrorubens*.

Metodika

Vymezení zájmové oblasti – „jižní část Čech“ – je převzato z práce CHÁN (1999). Nomenklatura taxonů je sjednocena podle práce KUBÁT et al. (2002), KUČERA & VÁŇA (2005) a nomenklatura syntaxonů podle CHYTRÝ (2009, 2011). Pokud se taxony, resp. syntaxony ve výše uvedených pracích nevyskytují, jsou uvedeny autorské citace. Lokality jsou zařazeny do fytochorionů (SKALICKÝ in HEJNÝ & SLAVÍK 1988) a přiřazeny k nejbližší obci, resp. osadě (s uvedením příslušné obce v závorce) podle práce PRUNER & MÍKA (1996). Za nejbližším sídlem je v závorce uveden kód mapovacího pole o velikosti ¼ základního pole stredo-evropského síťového mapování (EHRENDORFER & HAMANN 1965), v němž lokalita leží. Souřadnice lokalit jsou uvedeny v souřadnicovém systému WGS 84 a byly odečteny z přístroje GPS nebo z internetových map (www.mapy.cz, Google Earth). Pokud jsou uvedené nálezy dokladovány herbářovými položkami, je jejich uložení označeno mezinárodní zkratkou příslušné veřejné sbírky podle práce VOZÁROVÁ & SUTORÝ (2001) nebo za zkratkou „herb.“ následuje majitel soukromé sbírky. Za zkratkou CB následují evidenční čísla položek (pokud existují), pod kterými jsou uloženy v herbáři Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Zkratkou CBFS je označen herbář Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity. Zkratkou „not.“ jsou označena pozorování, k nimž nebyla pořízena herbářová položka. Pro zapsání fytoecologických snímků byla použita rozšířená Braun-Blanquetova stupnice abundance a dominance (WESTHOFF & van der MAAREL 1973). K zjištění některých údajů byla použita Chánova floristická kartotéka (<http://www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=175>) a Databanka flóry České republiky (<http://florabase.cz>). Seznam taxonů, o jejichž výskytu bylo již v tomto seriálu referováno do roku 2004, byl uveřejněn v 45. ročníku sborníku (CHÁN et al. 2005a) a do roku 2011 na internetové adrese <http://www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=184>.

***Aphanes australis* Rydb. – nepatrnc pískomilný** (obr. 1–3 v barevné příloze č. 3)

Nepatrnc pískomilný je subatlantský druh rostoucí v západní a střední Evropě. Z Moravy, Rakouska, Slovenska, Maďarska a ze severní Itálie jsou známy již pouze izolované výskyty odlehle od souvislého areálu. Z Rumunska a z Balkánského poloostrova existují pouze nejisté údaje. Adventivně se druh vyskytuje v Severní Americe. Druh vyhledává pole, úhory, písčité meze, pískoviště, pastviny, vzácněji skalní temena. Roste na písčitých silikátových podkladech, na otevřených výslunných stanovištích s neuzavřeným vegetačním krytem (HOLUB in SLAVÍK 1995). Nejčastěji se vyskytuje v plevelové vegetaci obilnin na chudých písčitých půdách, kde je diagnostickým druhem asociace *Sclerantho annui-Arnoseridetum minimae* ze svazu *Arnoseridion minimae* (LOSOSOVÁ et al. in CHYTRÝ 2009). Dále je udáván ze společenstev asociace *Aphano arvensis-Matricarietum chamomillae* (svaz *Scleranthion annui*), kde často roste spolu s druhem *Aphanes arvensis*. Vzácněji se vyskytuje i mimo segetální stanoviště, např. ve vegetaci svazů *Thero-Airion*, *Corynephorion canescentis* či *Radiolion linoidis* (HOLUB l. c., ŠUMBEROVÁ in CHYTRÝ 2011). V České republice se hojněji vyskytoval

v Plzeňské pahorkatině, na Českolipsku a Třeboňsku, tedy v oblastech s oceanicky laděným klimatem, a zároveň s větším zastoupením písčitých půd. V ostatních územích se vyskytoval pouze ojediněle. Druh je z České republiky historicky známý pouze asi z 27 lokalit. Na konci 90. let byly známy pouze tři existující lokality (HOLUB l. c.). Je považován za kriticky ohrožený druh české i jihočeské flóry (PROCHÁZKA 2001, CHÁN 1999).

V jižních Čechách je druh udáván z Třeboňské pánve (Vlkov, Soběslav, Lomnice nad Lužnicí) a z Českomoravské vrchoviny (Jindřichův Hradec). Do nedávné doby se druh s jistotou vyskytoval pouze na polích u Vlkova (LEPŠÍ in KOLEKTIV 2011). Rostl na okraji písčitého políčka mezi PP Kozí vršek a hájovnou (49°09'24,7"N, 14°43'29,0"E) (PRACH 1999), kde byl naposledy ověřen v roce 2011 (not. K. Prach). Dále byl druh zaznamenán na políčku ca 1,1 km ssz. od kapličky v obci (49°09'40,0"N, 14°43'08,7"E) (PRACH 1999), naposledy však v roce 2002 (not. K. Prach). Druh se vyskytoval i na písčitých polích v okolí PP Písečný přesyp u Vlkova (49°09'36,8"N, 14°42'51,7"E) (HOLUB in ČEŘOVSKÝ et al. 1999), kde byl naposledy pozorován v roce 2005 (not. K. Prach), v letech 2010 a 2011 se lokalitu nepodařilo ověřit. Druh mohl vymizet či ustoupit vlivem změny plodiny z původních obilovin či řepky na vojtěšku. Tato pole jsou ovšem značně rozsáhlá, takže není vyloučeno, že se tam nepatrncem pískomilný stále udržuje. Navíc zřejmě může značně dlouho přežívat v semenné bance (asi až desítky let).

Popis nových lokalit: 39. Třeboňská pánev, Vlkov (6854a): ca 2,1 km ssz. od středu obce, písčité okraj cesty vedoucí kolem Vlkovské pískovny od hlavního parkoviště areálu Veselských pískoven směrem k PR Písečný přesyp u Vlkova, v blízkosti zastavení č. 3 naučné stezky Veselské pískovny, 49°10'05,1"N, 14°42'57,7"E, 430 m n. m. (GPS), stovky rostlin (not. J. Blahovec 2004, leg. D. Abazid 29. 6. 2008 SOB 20377, leg. D. Abazid et al. 22. 5. 2010 CB 79290). Druh se tam vyskytuje roztroušeně v nízkém porostu společně s druhy *Erophila verna*, *Veronica verna*, *Scleranthus perennis*, *Plantago major* a *P. uliginosa*. – **Chlum u Třeboně, Staňkov (7055b):** vlhčí louka na záp. okraji Staňkovského rybníka, v Autokempu Za Humny, 0,6 km sv. od hráze Staňkovského rybníka, 48°58'53,1"N, 14°57'31,9"E (www.mapy.cz), tisíce rostlin, zvláště na místech, kde byl v předešlé sezóně stan a vegetace je tedy značně potlačena a nepatrncem má ideální podmínky k růstu (leg. J. Blahovec 30. 5. 2005 herb. J. Blahovec, CB). Dále se druh roztroušeně vyskytuje i na okolních sušších kulturních loukách, ale již ne tak hojně jako v kempu. Výskyt druhu byl ověřován i v roce 2010 a 2011: lokalita se za tu dobu nezměnila a druh tam místy dominantně porůstá plochy i několika metrů čtverečních, ve společnosti druhů např. *Aphanes arvensis*, *Cerastium semidecandrum*, *Valerianella locusta* a *Vulpia myuros*. – **Hamr (7055a):** část obce Kosky, písčité plocha o velikosti 100×40 m v rekreačním areálu Kosky, 0,8 km vsv. od nádraží ČD Chlum u Třeboně, 48°57'14,6"N, 14°52'43,46"E (www.mapy.cz), 440 m n. m., státisíce rostlin (leg. J. Blahovec 20. 5. 2011 herb. J. Blahovec, CB). Druh roste roztroušeně po celé ploše rekreačního zařízení, zvláště na sušších místech zcela bez ostatní vegetace. Na této lokalitě roste druh také společně s *A. arvensis*, avšak nepatrncem rolní byl nalezen pouze na třech místech, převážně na vlhčích a hlinitějších místech kolem tenisového kurtu v centrální části plochy.

Bylo by vhodné prozkoumat i blízké okolí včetně rozsáhlejších kulturních luk i další rekreační zařízení podobného typu na písčitých stanovištích. Zdá se, že se druh na Třeboňsku adaptoval na antropicky ovlivněná místa s častými disturbancemi (kempy, sportovní areály), na nichž má vhodné podmínky k růstu; není vyloučeno, že se na nich bude udržovat dlouhodobě.

Jan BLAHOVEC, Martin LEPŠÍ & Karel PRACH

***Bromus japonicus* Thunb. – sveřep japonský** (obr. 4–5 v barevné příloze č. 3–4)

Sveřep japonský se přirozeně vyskytuje především v teplejších a stepních částech Eurasie, je udáván od střední Evropy až po Japonsko. Synantropně se rozšířil do západních a severních části Eurasie, do Severní a Jižní Ameriky, jižní Afriky a na Nový Zéland (CONERT 1998). V České republice je po-

važován za archeofyt (PYŠEK et al. 2002). Vyskytuje se roztroušeně především v termofytiku, jinde je vzácný a většinou přechodně zavlékaný. Vyhledává zejména okraje cest a polí, železniční násypy, výslunné stráně a lesní světliny. Vyžaduje vysychavé, zásadité, často vápnitě i hlinité půdy (DOSTÁL 1989). V Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR (PROCHÁZKA 2001) je sveřep japonský řazen mezi vzácnější taxony vyžadující další pozornost – méně ohrožené (C4a).

V jižní části Čech byl druh zaznamenán téměř vždy vzácně a přechodně obvykle v obcích a podél komunikací. Pouze na Sušicko-horažďovických vápencích se vyskytuje i mimo obce a komunikace, a lze proto uvažovat o dlouhodobějším a stálejším výskytu (archeofyt). Sveřep japonský byl dále nalezen v okolí Mirotic v Březnickém Podbrdsku, v Blatné na Blatensku, v Horažďovicích na Horažďovicku, ve Zlaté Koruně v Českokrumlovském Předšumaví a v Hluboké nad Vltavou a Vodňanech v Budějovické pánvi (DOUDA in KOLEKTIV 2011). Udávaný výskyt v Českých Budějovicích (VYDROVÁ 1988) patří k druhu *Bromus arvensis* (EKRT & DANIHELKA in LEPŠÍ & LEPŠÍ 2011). V jižní části Čech byl druh řazen kvůli nejasné determinaci do kategorie A3 – nejasné případy (CHÁN 1999).

Popis nových a ověřených lokalit: 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Bojanovice (u Rabí) (6747b): výslunný jv. okraj lesa na vrchu Plešovci 0,8 km sv. od okraje osady, 49°17'58,1"N, 13°39'02,1"E (www.mapy.cz), 460 m n. m., vápenec, dosti četně (leg. R. Paulič 27. 6. 2009 CB, PRC). Z téže lokality uvádí druh také B. Mandák (MANDÁK in CHÁN 1999). Na vápencových skalách nad řekou Otavou u Bojanovic byl tento druh nalezen již v 19. století (leg. L. Čelakovský 1876 PR). – **Rabí (6747b):** velké rumiště při cestě ke kravínu na jv. okraji obce, 49°16'43,1"N, 13°37'20,8"E (www.mapy.cz), 490 m n. m. (leg. R. Paulič 21. 7. 2004 CB). Na lokalitě rostl společně s druhy *Atriplex sagittata*, *Bromus sterilis*, *Carduus acanthoides*, *Cichorium intybus*, *Descurainia sophia*, *Dipsacus fullonum*, *Echinops sphaerocephalus*, *Malva moschata*, *Melilotus albus*, *Onopordum acanthium*, *Sisymbrium loeselii* aj. Také z okolí Rabí byl sveřep japonský zaznamenán na několika lokalitách již v minulosti (např. VANĚČEK 1969, MORAVEC 1972).

37f. Strakonické vápence, Droužetice (6749a): na železniční trati 1 km sv. od kapličky v obci, 49°17'38,4"N, 13°54'38,6"E (www.mapy.cz), 417 m n. m., dosti hojně (leg. R. Paulič 3. 9. 2011 CB). Na lokalitě se dále vyskytovaly druhy *Bromus tectorum*, *Epilobium collinum*, *Geranium columbinum*, *Sonchus asper*, *Vulpia myuros* aj. – **Radomyšl (6649d):** na železniční trati 0,3 km jv. od dvora Kaletice u Radomyšle, 49°18'24,1"N, 13°55'21,2"E (www.mapy.cz), 430 m n. m., desítky rostlin (leg. R. Paulič 18. 8. 2011 CB). Společně se sveřepem japonským se na lokalitě dále vyskytovaly druhy *Camelina microcarpa*, *Epilobium collinum*, *Erysimum durum*, *Galeopsis angustifolia*, *Microrrhinum minus* aj.

38. Budějovická pánev, Boršov nad Vltavou (7052d): 0,5 km jižně od obce, pravý břeh Vltavy (leg. D. Blažková 18. 8. 1961 CB 58694, rev. J. Danihelka). – **Boršov nad Vltavou (7052d):** stržena plocha nedaleko železnice ca 300 m sv. od železniční stanice v obci, 48°55'43,5"N, 14°26'49,8"E (GPS), 410 m n. m., 1 exemplář s patnácti lodyhami (leg. M. Lepší 9. 6. 2009 CB73820).

39. Třeboňská pánev, Veselí nad Lužnicí (6854a): Veselí nad Lužnicí: rumiště za nádražím (leg. R. Kurka 22. 7. 1977 CB 58694, rev. J. Danihelka).

Radim PAULIČ & Martin LEPŠÍ

***Diplotaxis tenuifolia* (L.) DC. – křez tenkolistý**

Druh rozšířený zejména v jižní Evropě a severní Africe, na východ po Krym, izolovaně na Kavkaze, v Turecku a Sýrii. Dále se vyskytuje ve střední a západní Evropě, na západ zasahuje až do Británie a na sever až do jižní části Skandinávie. Při severní hranici areálu je ale výskyt druhotný (MEUSEL et al. 1965, SMEJKAL in HEJNÝ & SLAVÍK 1992). V České republice je klasifikován jako archeofyt (PYŠEK et al. 2002). Trvale se vyskytuje pouze v termofytiku, kde se vyskytuje v nejruznějších plevelových a ruderálních společenstvech (SMEJKAL l. c., CHYTRÝ 2009). Mimo termofytikum je druh jen ojediněle a přechodně zavlékan (SMEJKAL l. c.).

V jižní části Čech byl druh dosud zaznamenán v Českobudějovické pánvi v Českých Budějovicích (SMEJKAL l. c.) a u rybníka Rabínka u Protivína (HEJNÝ 1998), kam byl zřejmě zavlečen s krmivem pro kachny. Dále je druh udáván z Veselí nad Lužnicí (KURKA in ČÁBERA 1969). Zde je prezentován nový nález z Třeboňské pánve a upřesněn výskyt u Veselí nad Lužnicí.

Popis nové a upřesnění historické lokality: 39. Třeboňská pánev, Veselí nad Lužnicí (6854a): na náspu tratě u nádraží v Mezimostí nad Nežárkou [část dnešního Veselí nad Lužnicí], 409 m n. m. (leg. R. Kurka 2. 8. 1946 CB 41409). – **Lužnice (6954b):** kosený trávník mezi plotem a silnicí v obci, asi 0,25 km již. od kaple v obci, 49°03'37,5"N, 14°45'20,1"E (GPS), 420 m n. m., okolo deseti exemplářů na ploše asi 2 m² (leg. P. Koutecký 20. 9. 2010 CBFS; not. P. Koutecký 12. 9. 2011).

Lokalita v obci Lužnice leží asi 40 m od oblíbené vodácko-cyklistické hospody, což naznačuje nejpravděpodobnější způsob zavlečení. Druh byl pozorován ve dvou po sobě jdoucích letech, velikost populace se prakticky nezměnila.

Petr KOUTECKÝ

***Dryopteris cristata* (L.) A. Gray – kaprad' hřebenitá**

O tomto kriticky ohroženém druhu české i jihočeské flóry již bylo v tomto seriálu referováno – HANS in CHÁN et al. (2005a).

Popis nové lokality: 67. Českomoravská vrchovina: Střížovice (6857c): rašelinná louka s přechodem k louce pcháčové jz. od PR Hrádeček, 500 m již. od hráze rybníka Hrádeček, 49°08'21,9"N, 15°10'05,9"E (www.mapy.cz), 540 m n. m., 7 trsů (leg. P. Hesoun 21. 7. 2011 CB, rev. L. Ekrt). K výskytu kapradiny hřebenité v jihočeské části Českomoravské vrchoviny se vztahuje pouze jediný nedoložený a blíže nespecifikovaný nález z Humpolecka (LETÁČEK 1942), který nebyl zahrnut do Komentovaného červeného seznamu květeny jižní části Čech (cf. CHÁN 1999). Mimo jižní část Čech je druh z Českomoravské vrchoviny znám pouze z jediné nedávno objevené lokality u obce Jezdovice (ČECH in HADINEC & LUSTYK 2007).

Petr HESOUN

***Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser – kruštík tmavočervený**

Kruštík tmavočervený je evropský druh, zasahující také do asijské části Turecka, na Kavkaz, západní Sibiř a do hor střední Asie. Je vápnomilný, proto je jeho původní rozšíření v České republice omezeno na oblasti s vápnatým substrátem (BATOUŠEK in ŠTĚPÁNKOVÁ 2010, HULTÉN & FRIES 1986).

V jižní části Čech se přirozeně vyskytuje zejména na vápencových ostrůvcích Předšumaví a na Horažďovicu a snad na Šumavě na pravém břehu Lipna u Kyselova (PROCHÁZKA 1998 v komentáři k druhu *Ophioglossum vulgatum*; k této lokalitě se v Květeně ČR asi vztahuje údaj Dolní Vltavice), na další lokalitě po celém území je zavlékán s vápencovým šterkem (CHÁN 1999, BATOUŠEK in ŠTĚPÁNKOVÁ 2010). Na Šumavě bylo zaznamenáno několik lokalit zjevně sekundárního charakteru, vesměs na okrajích cest, např. v okolí Nové Hůrky (SKALICKÝ 1995), Prášil (NESVADBOVÁ & SOFRON 1998) a Nové Pece (ŘEPKA & LUSTYK 1998). Podobná je i lokalita uvedená v tomto příspěvku.

Popis nové lokality: 88b. Šumavské pláně, Nová Hůrka (u Prášil) (6845d): již. od osady, u cesty podél Jezerního potoka k jezeru Laka, asi 700 m jjz. od kostela v býv. Staré Hůrce, 49°07'18"N, 13°19'40"E (GPS), 1020 m n. m., asi 10 ex. (not. P. Koutecký 9. 8. 2011).

Petr KOUTECKÝ

***Fumaria vaillantii* Loisel. – zemědým Vaillantův**

Zemědým Vaillantův se vyskytuje ve Středozeví, západní, střední a jv. Evropě a odtud proniká až na západní Sibiř, do severovýchodního Íránu a střední Asie. Roste na polích, úhorech, vinicích, rumišťích, v příkopech u cest, jako plevel v zahradách a parkových záhonech, v ruderalizovaných lemech listnatých

lesů a křovin, řidčeji také na železničních náspech. V České republice roste roztroušeně až dosti hojně v celém termofytiku, v mezofytiku přednostně v nižších polohách, v oreofytiku chybí. Těžiště výskytu je v planárním a kolinním stupni, v suprakolinním stupni roste roztroušeně až vzácně (SMEJKAL in HEJNÝ & SLAVÍK 1988). Je považován za archeofyt (PYŠEK et al. 2002).

V jižní části Čech byl druh vždy velmi vzácný. V komentovaném červeném seznamu květeny jižní části Čech je řazen mezi silně ohrožené taxony (CHÁN 1999). Zeměděm Vaillantův byl zaznamenán ve Velkých Hydčicích na Sušicko-horažďovických vápencích (VANĚČEK 1969), ve Veselí nad Lužnicí v Třeboňské pánvi (KURKA 1959) a u obce Hradištko v Moravském podhůří Vysočiny (CHÁN et al. 2005b).

Popis nových lokalit: 37f. Strakonické vápence, Rovná (6649d): obilné pole při sz. okraji lesa Sedlina 1,7 km ssz. od obce, 49°18'01"N, 13°56'25"E (www.mapy.cz), 460 m n. m., vápenec, několik desítek rostlin (leg. R. Paulič, P. Kúr & L. Pivoňková 21. 5. 2011 CB). Společně na lokalitě rostly druhy *Adonis aestivalis*, *Anagallis arvensis*, *Cerintho minor*, *Lamium amplexicaule*, *Lithospermum arvense*, *Papaver dubium*, *Sherardia arvensis*, *Veronica persica* aj.

37l. Českokrumlovské Předšumaví, Český Krumlov (7151d): Vyšný, vápencový pahorek ca 1,3 km zsz. od Liščí hory, na strženém pásu zeminy společně s dalšími polními plevely 48°49'50"N, 14°18'23"E (Google Earth), 590 m n. m. (leg. M. Lepší 30. 6. 2004 CB 38492). – Český Krumlov (7151d): Vyšný, navážka zeminy na západním okraji osady (při silnici do Lazce), 48°49'45,7"N, 14°17'51,2"E (www.mapy.cz), 560 m n. m. (leg. P. Lepší 3. 6. 2011 CB). – **Český Krumlov (7151d):** záhon okrasných rostlin na parkovišti v Jelení zahradě, 48°48'51"N, 14°18'47"E (Google Earth), 490 m n. m. (leg. M. Lepší 2000 CB 12003).

Radim PAULIČ & Martin LEPŠÍ

***Lepidium heterophyllum* Bentham – řeřicha různolistá**

Druh je původní v jihozápadní a západní Evropě, na našem území se jedná o občas zavlékaný neofyt (DVOŘÁKOVÁ in HEJNÝ & SLAVÍK 1992, PYŠEK et al. 2002).

V jižní části Čech byl doložen u Radešova v Horním Pootaví v okraji louky (DVOŘÁKOVÁ in HEJNÝ & SLAVÍK 1992, BUFKOVÁ 1998), Rojic na Blatensku v kolejišti západně od rybníka Milavy (CHÁN et al. 1996, leg. V. Chán 1. 7. 1990 CB 63099), na železniční trati u Lčovic (PAULIČ in HADINEC & LUSTYK 2008) a v kolejišti ve stanici Strunkovice nad Volyňkou ve Volyňském Předšumaví (CHÁN et al. 1996, leg. R. Paulič 19. 6. 2004 CB 40563) a v Ražicích v Budějovické pánvi na železniční trati u nádraží (CHÁN et al. 1996). Na Šumavě byl zjištěn u Soumarského Mostu v Hornovltavské kotlině na náplavu Teplé Vltavy v sousedství vodáckého tábořiště (BUFKOVÁ 1998).

Popis nových lokalit: 36a. Blatensko, Rojice (u Radomyšle) (6649d): v okolí zastávky hojná (leg. J. Hartl 26. 5. 1955 CB 30822). Lokalita leží nedaleko publikované lokality od Rojic (CHÁN et al. 1996).

37e. Volyňské Předšumaví, Přední Zborovice (6749c): pastviny na pravém břehu Volyňky asi 150 m jz. od obce (leg. J. Hartl & M. Braunová 21. 5. 1967 CB 30820).

38. Budějovická pánev, Sdoměř (u Čejetic) (6750c): jižní svah náspu trati u Sdoměře proti školní zahradě (leg. J. Hartl 4. 6. 1951 CB 30818).

39. Třeboňská pánev, Veselí nad Lužnicí (6854a): Mezimostí nad Nežárkou [část dnešního Veselí nad Lužnicí] na pravém břehu řeky Lužnice „na Koutech“, 408 m n. m. (leg. R. Kurka 14. 6. 1940 CB 41566). – **Vlkov (5854a):** kostřavový trávník u plotu zahrady na sev. okraji obce, asi 0,95 km sev. od železniční zastávky (v sousedství známé lokality *Aphanes australis* – pole za PP Kozí vršek), 49°09'24,1"N, 14°43'33,7"E (GPS), 420 m n. m., ca 20 ex. (leg. P. Koutecký 22. 5. 2010 CBFS, leg. M. Lepší 22. 5. 2010 CB 79442).

Druh je podobný *Lepidium campestre*, od kterého není v herbářích a pravděpodobně i v přírodě často rozlišován a lze proto předpokládat nalezení dalších lokalit.

Petr KOUTECKÝ & Martin LEPŠÍ

***Malaxis monophyllos* (L.) Sw. – měkčilka jednolistá** (obr. 6 v barevné příloze č. 4)

Měkčilka jednolistá je drobnokvětý zástupce čeledi vstavačovitých, vyskytující se v Evropě na sever do Skandinávie, na západ po Německo a Švýcarsko, na jih po severní Itálii, Chorvatsko a Rumunsko, na východ přes evropskou část Ruska na Kavkaz. Dále roste v Asii přes Sibiř do jižní Číny a Japonska a v Severní Americe (KUBÁT in ŠTĚPÁNKOVÁ 2010). V severoamerické části areálu jsou rozlišovány dva taxony: *Malaxis monophyllos* var. *monophyllos*, která je udávaná pouze ze severozápadního cípu kontinentu a je považovaná za identickou s eurasijskými populacemi a *Malaxis monophyllos* var. *brachypoda* (A. Gray) F. Morris & Eames, která se vyskytuje v temperátní až boreální zóně Severní Ameriky od Pacifiku po Atlantik (CATLING & MAGRATH 2002). V České republice byla měkčilka jednolistá nalezena vzácně ve vyšších polohách mezofytika a nižším horském stupni, ojediněle i jinde. V čase se její rozšíření výrazně mění (JAROŠ 1972, KUBÁT l. c.), v poslední době byla zaznamenána především na Šumavě, v jejím podhůří (GRULICH & VYDROVÁ in HADINEC & LUSTYK 2009, PŮBAL in KOLEKTIV 2011) a v podhůří Jeseníků (JATIOVÁ & ŠMITÁK 1996). V Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin ČR je zařazena do kategorie C1 – kriticky ohrožené taxony (PROCHÁZKA 2001). Druh roste v chladnějších oblastech v mírně vlhkých až mokřích, zrašeliněných i slatinných, zpravidla lesních loukách, olšínách, v rozvolněných trávnících při lesních okrajích nebo lesních cestách, na půdách kyselých i zásaditých (JATIOVÁ & ŠMITÁK 1996, KUBÁT l. c.). V jižní části Čech byla měkčilka jednolistá v minulosti ojediněle zaznamenána na Českomoravské vrchovině u Jindřichova Hradce (RUNDENSTEINER in ČELAKOVSKÝ 1883) a Kunžaku (KŘÍSA & JENÍK in ANONYMUS 1966) a v Novohradských horách (JAHN in ČELAKOVSKÝ 1891). Nejvíce nálezů pochází ze Šumavsko-novohradského podhůří a Šumavy, odkud je známa i v současné době z asi 20 lokalit (podrobný výčet viz CHÁN 1999 a připravované druhé vydání PŮBAL in KOLEKTIV 2011), což představuje největší koncentraci existujících lokalit druhu na území celé České republiky (PROCHÁZKA & ŠTECH 2002). Tři níže popsané nové lokality pocházejí právě z této oblasti.

Popis nových lokalit: **37n. Kaplické mezihoří, Bělá (u Malont) (7353c):** ca 0,9 km jv. od kostela v bývalé obci Cetviny, křovinatý okraj lesa za poslední kapličkou křížové cesty, 48°36'28,3"N, 14°33'24,2"E (www.mapy.cz), 700 m n. m., ca 5 neduživých exemplářů (not. V. Dolanský 1997). Lokalitu se v posledních letech nedaří ověřit. – **Studánky (u Vyššího Brodu) (7451b):** 1 km sz. od středu obce Studánky, 48°35'51,3"N, 14°19'01,7"E (GPS), 690 m n. m., travnatý svah severní orientace, s roztroušenými náletovými dřevinami. Od severu na plochu navazuje kosená kulturní louka, od jihu smrkový les, 11 exemplářů kvetoucích, 8 sterilních (not. J. Janáková 16. 7. 2011). Jedná se o jediný potvrzený aktuální výskyt v tomto fytochorionu, který si pro zachovalost biotopu i dobré vyhlídky na udržení druhu zaslouhuje ochránářskou pozornost. V roce 1989 byla měkčilka zaznamenána ještě ca 5 km východně u Horního Dvořiště (KUČERA 1992, sub *Herminium monorchis*) a od té doby nebyla nikým ověřena. Tato lokalita je v práci CHÁN (1999) vztažena k Dolnímu Dvořišti.

Fytocenologický snímek 1: plocha 16 m², s. orientace, sklon 15°, datum 16. 7. 2011, zapsala J. Janáková. E₁ 90 %, E₀ 50 %. E₁: *Agrostis capillaris* 3, *Anthoxanthum odoratum* 2a, *Arrhenatherum elatius* 2m, *Festuca rubra* 2m, *Aegopodium podagraria* 1, *Avenella flexuosa* 1, *Chaerophyllum aureum* 1, *Hypericum maculatum* 1, *Melampyrum nemorosum* 1, *Pyrola minor* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Veronica officinalis* 1, *Viola canina* 1, *Achillea millefolium* +, *Avenula pubescens* +, *Clinopodium vulgare* +, *Dactylis glomerata* +, *Deschampsia cespitosa* +, *Epipactis helleborine* +, *Galium album* +, *Luzula multiflora* +, *Luzula pilosa* +, *Malaxis monophyllos* +, *Melampyrum pratense* +, *Picea abies* juv. +, *Pimpinella major* +, *Quercus robur* juv. +, *Ranunculus acris* +, *Stellaria graminea* +, *Viola* cf. *riviniana* +, *Acer pseudoplatanus* juv. r, *Alchemilla* sp. r, *Carex pallescens* r, *Euphorbia cyparissias* r, *Rumex acetosa* r. E₀: *Pleurozium schreberi* 3, ostatní mechorosty nedeterminovány.

88h. Svatotomášská hornatina, Přední Výtoň (7350d): 1,5 km jz. od obce Pasečná, 48°36'14,6"N, 14°05'22,5"E (GPS), 830 m n. m., travnatý okraj smrkového lesa severozápadní orientace, od severu

na plochu navazuje zarůstající opuštěná louka, 8 exemplářů kvetoucích, 6 sterilních (not. J. Janáková 25. 8. 2011). Lokalita je chráněna jako přírodní rezervace Rožnov (JANÁKOVÁ 2011). V okruhu ca 8 km je koncentrováno několik dalších lokalit u zaniklých sídel Kyselov, Rychněvek (PAVLÍČKO in KOVÁŘÍKOVÁ 1998), Jasánky (PROCHÁZKA & KOVÁŘÍKOVÁ 1999) a Horní Hraničná (PAVLÍČKO in PROCHÁZKA & ŠTECH 2002).

Fytocenologický snímek 2: plocha 16 m², sz. orientace, sklon 3°, datum 25. 8. 2011, zapsala J. Janáková. E₂ 3 %, E₁ 80 %, E₀ 50 %. E₂: *Sambucus racemosa* 1, *Rubus fruticosus* agg. +. E₁: *Agrostis capillaris* 3, *Aegopodium podagraria* 2m, *Hypericum maculatum* 2m, *Senecio ovatus* 2m, *Angelica sylvestris* 1, *Anthriscus sylvestris* 1, *Avenella flexuosa* 1, *Cirsium palustre* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Dryopteris filix-mas* 1, *Epilobium montanum* 1, *Galium album* 1, *Mycelis muralis* 1, *Pimpinella major* 1, *Urtica dioica* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Heracleum sphondylium* +, *Luzula pilosa* +, *Malaxis monophyllos* +, *Phleum pratense* +, *Athyrium filix-femina* r, *Epipactis helleborine* r, *Galeopsis tetrahit* r, *Stellaria graminea* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r. E₀: *Rhytidadelphus squarrosus* 3, ostatní mechorošty nedeterminovány.

Jana JANÁKOVÁ

***Orobanche purpurea* Jacq. subsp. *purpurea* – záraza nachová pravá**

Záraza nachová pravá je považována za kriticky ohrožený druh jihočeské flóry (CHÁN 1999). V jižní části Čech byla doposud nalezena pouze na jediné lokalitě u Oslova ve Středním Povltaví. Podrobné informace o této lokalitě a další informace o druhu lze nalézt ve dvou příspěvcích publikovaných v tomto seriálu – CHÁN et al. (2001) a SOUKUP & LEPŠÍ in LEPŠÍ & LEPŠÍ (2010). V loňském roce se podařilo objevit novou lokalitu.

Popis nové lokality: 41. Střední Povltaví, Orlík nad Vltavou (6451c): okraj kamenné suti na skalnaté stráni při pravém břehu Vltavy (vodní nádrž Orlík) ca 1,9 km jv. od zámku Orlík, geologický podklad tvoří biotitická ortorula, 49°30'01,8"N, 14°11'19,1"E (GPS), 370 m n. m., ca 8 exemplářů na *Achillea tanacetifolia* (leg. M. Soukup & L. Soukupová 14. 7. 2011 herb. M. Soukup). V okolí rostly druhy *Achillea tanacetifolia*, *Allium oleraceum*, *Asplenium septentrionale*, *Cardaminopsis arenosa*, *Carpinus betulus*, *Digitalis grandiflora*, *Euphorbia cyparissias*, *Hyloteophium maximum*, *Hypericum perforatum*, *Luzula luzuloides*, *Poa nemoralis*, *Sedum sexangulare*, *Torilis japonica*, *Verbascum lychnitis*, *Veronica chamaedrys* a *Veronica officinalis*.

Druh je ve Středním Povltaví vzácný, kromě dvou výše uvedených lokalit je znám ještě z údolí Vltavy u obce Nalžovice, která leží ve středočeské části fytochorionu (MALÍČEK 2007, HADINEC & LUSTYK 2008).

Milan SOUKUP & Martin LEPŠÍ

***Rosa gallica* L. – růže keltská**

Růže keltská se vyskytuje ve střední a jižní Evropě (místy je její rozšíření identické s někdejšími keltskými osídleními), Malé Asii a na Kavkaze. Roste na suchých a výslunných místech, mezích, náspech a hrázích, pastvinách, travnatých lesostepních místech, na skalních výchozech a v zářezech cest. Dobře snáší občasné kosení i vypalování (VĚTVIČKA in SLAVÍK 1995). V České republice roste dosti hojně v nižších teplých oblastech, roztroušeně zasahuje do mezofytika. Těžiště rozšíření je v planárním a kolinním stupni, ojediněle vystupuje až do submontánního stupně (VĚTVIČKA in SLAVÍK 1995). V Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR (PROCHÁZKA 2001) je růže keltská zařazena mezi ohrožené druhy (C3).

V jižní části Čech byla růže keltská vždy velmi vzácná. Byla zaznamenána v Českokrumlovském Předšumaví, v Budějovické a Třeboňské pánvi, na Písecko-hlubockém hřebenu a ve Středním Povltaví. Velmi silně ustoupila a je proto řazena k silně ohroženým druhům jižní části Čech (CHÁN 1999). V posledních letech byla nově nalezena u Borovan v Novohradském podhůří (HADINEC & LUS-

TYK 2008) a ověřena u Veselí nad Lužnicí v Třeboňské pánvi (not. V. Grulich & A. Vydrová 2008). Z Písecko-hlubockého hřebene a Středního Povltaví druh z několika míst z nedávné doby uvádějí HAVLÍČEK (1995) a DOUDA (2003).

Popis nových lokalit: **37p. Novohradské podhůří, Borovany (7153b):** ca 0,5 km vjv. od železniční stanice, v zářezu železniční trati, 48°53'26,1"N, 14°38'51,8"E (GPS), 470 m n. m., ca 10 m dlouhý porost (leg. M. Lepší 11. 6. 2007 CB 64961).

38. Budějovická pánev, Dehtáře (u Žabovřesk) (6951d): les nad Dehtářem (leg. J. Gazda 3. 8. 1977 CB). – **Kaliště u Lipí (7052a):** v borovém lese již. od obce (leg. J. Gazda 1960 CB). – **Lhota pod Horami (u Temelína) (6851b):** na hrázi rybníka Maletínek jz. od železniční zastávky Lhota pod Horami, 49°10'41"N, 14°18'12"E (www.mapy.cz), 433 m n. m., pouze na 1 místě v porostu 2 × 2 m (leg. R. Paulič 17. 8. 2011 CB). – **Protivín (6851a):** řídká doubrava na jz. svahu návrší Babka (kóta 425,4 m) 0,4 km jjz. od samoty Zelená Hora, 49°11'48"N, 14°11'23"E (www.mapy.cz), 420 m n. m. (not. R. Paulič, V. Chán, M. Soukup & V. Žíla 23. 5. 2008). V okolí dále rostly druhy *Ajuga genevensis*, *Avenula pratensis*, *Myosotis discolor*, *M. ramosissima*, *Silene nutans* aj. Lokalita zarůstá *Prunus spinosa*.

Radim PAULIČ & Martin LEPŠÍ

***Setaria verticillata* (L.) P. B. – bér přeslenitý**

Plevelný druh původní snad ve Středozeví a jižní Evropě (CLAYTON in TUTIN et al. 1980), druhotně rozšířený na všech kontinentech. Na našem území je považován za archeofyt (PYŠEK et al. 2002). Vyskytuje se především v teplých oblastech v různých plevelových společenstvech, je diagnostickým druhem asociací *Digitario sanguinalis-Eragrostietum minoris* a *Eragrostio poaeoidis-Panicetum capillaris* (LOSOSOVÁ in CHYTRÝ 2009).

Do jižní části Čech je druh jen ojediněle zavlečen. Doposud byl zaznamenán v Jihočeských pánvích, ve Volyňském Předšumaví a na Písecko-hlubockém hřebenu. Patrně první informaci o výskytu druhu v jižní části Čech poskytl ze záhonů zahrady v Soběslavi bez herbářového dokladu J. Roubal (HOUFEK 1952). Další záznam, který publikoval MORAVEC (1964), pochází ze Strakonice od paty zdi „Panské zahrady“. Avšak při patě strakonického hradu byl bér přeslenitý sbírán již v roce 1958 V. Chánem (CB 52913). Dále byl druh zaznamenán v roce 1975 na nádraží v Týně nad Vltavou (CHÁN & SKALICKÝ 2005). V Týně nad Vltavou v roce 1977 druh dokladoval bez uvedení přesnější lokalizace ještě J. Vaněček (CB 7991/2). Další údaj pochází od rybníka Miska u Ražic ze začátku 90. let (HEJNÝ 1998), kam byl druh zřejmě zavlečen s krmivem pro kachny.

Popis nových lokalit: **38. Budějovická pánev, České Budějovice (7052b):** skládka švábův hrádek (leg. A. Vydrová 23. 9. 1983 CB 9010/2). – **Němčice (6951d):** hřbitov u kostela v obci, 49°01'56"N, 14°16'23"E (www.mapy.cz), 435 m n. m. (leg. P. Koutecký & D. Jenčová 18. 8. 2007 CBFS).

39. Třeboňská pánev, Frahelž (6854c): v příkopě u Frahelže (leg. R. Kurka 17. 7. 1949 CB 59063). Tato herbářová položka je zřejmě nejstarším dokladovaným záznamem o výskytu druhu v jižní části Čech.

Petr KOUTECKÝ & Martin LEPŠÍ

***Thelypteris palustris* Schott. – kapradiník bažinný (obr. 7 v barevné příloze č. 4)**

Kapradiník bažinný je široce rozšířený druh severní polokoule s těžištěm výskytu od Evropy po střední, severní a východní Asii. Dále se vyskytuje v Severní Americe a okrajově v severní Africe. Roste na rašeliništích, na rašelinných loukách, v litorálech rybníků a v mokřadních olšinách (SMEJKAL in HEJNÝ & SLAVÍK 1988).

V jižní části Čech je udáván z Budějovické pánve (jedna lokalita) a roztroušeně roste v Třeboňské pánvi. Dále je známý jeden údaj z Hornovltavské kotliny, jedna lokalita leží na Českomoravské vrchovině a tři v Jihlavských vrších (EKRT in KOLEKTIV 2011).

Popis nové lokality: 67. Českomoravská vrchovina: Strážovice (6857c): PR Hrádeček, okraj polykormonu *Salix cinerea* na rozhraní přechodového rašeliniště a terestrické rákosiny, 500 m již. od hráze rybníka Hrádeček, 49°08'23,8"N, 15°10'14,1"E (www.mapy.cz), 540 m n. m., 1 trs (not. J. Hlásek 16. 9. 2011, foto P. Hesoun, rev. L. Ekrt).

Petr HESOUN & Josef HLÁSEK

***Veronica vindobonensis* (M. Fischer) M. Fischer – rozrazil vídeňský**

Rozrazil vídeňský je druh výslunných strání, suchých mezí, luk, pastvin a teplomilných listnatých lesů (HROUDA in SLAVÍK 2000). Jedná se o zástupce taxonomicky složitěho komplexu *Veronica chamaedrys* agg. Ve střední Evropě nebyla problematika této skupiny dosud detailně studována a tradičně se dosud rozlišují diploidní populace *V. vindobonensis* a tetraploidní populace *V. chamaedrys* (HROUDA in SLAVÍK 2000, HROUDA in KUBÁT et al. 2002). Oba taxony se morfologicky obtížně rozlišují. Ze současných studií z jihovýchodní Evropy vyplývá (BARDY et al. 2010), že v jihovýchodní Evropě se vyskytují jak *V. vindobonensis*, tak i *V. chamaedrys* na diploidní i tetraploidní úrovni. Různé diploidní populace v rámci druhu *V. chamaedrys* byly zaznamenány v Řecku, Bulharsku a sv. vápencových Alpách (BARDY et al. 2010). Ve střední Evropě dosud nebyly zaznamenány.

Veronica vindobonensis je panonsko-pontický druh se souvislým areálem zasahujícím od východního Rakouska a jižního Německa do severního Polska a dále zasahuje na Kavkaz, pontickou oblast nejvýchodnějšího Turecka a na jihu se roztroušeně vyskytuje v horách Balkánu (BARDY et al. 2010). V České republice je udáván hojně z nížin a severozápadních a středních Čech, jižní Moravy a Hornomoravského úvalu, odkud vyznívá do chladnějších pahorkatin mezofytika (HROUDA in SLAVÍK 2000). V jižní části Čech nebyl doposud zaznamenán.

Popis nových lokalit: 67. Českomoravská vrchovina, Dačice (6958b): v podrostu doubravy nad Moravskou Dyjí v přírodní památce Dubová stráž ca 1,4 km sev. od železniční stanice v obci, 49°05'59"N, 15°26'26"E (www.mapy.cz), 480 m n. m. (leg. L. Ekrt 2. 5. 2008 CB).

68. Moravské podhůří Vysočiny, Vnorovice (u Starého Hobzí) (6958d): dubohabřina na prudkém svahu nad Moravskou Dyjí ca 1,5 km jjz. od kaple v obci, 49°01'21,1"N, 15°26'17,5"E (GPS), 470 m n. m. (leg. L. Ekrt 16. 5. 2011 CB).

Na potenciální výskyt *V. vindobonensis* na lokalitě Dubová stráž u Dačic poprvé poukazuje EKRT et al. (2009). Podezřelé rostliny byly hodnoceny jako *V. chamaedrys* agg., s poznámkou, že se zřejmě jedná o rostliny blízké *V. vindobonensis*. Výskyt diploidních rostlin *V. vindobonensis* na Dačicku byl definitivně prokázán pomocí analýzy ploidního stupně průtokovým cytometrem na PřF JU v Českých Budějovicích (analýzu provedli P. Koutecký a L. Ekrt) na materiálu z lokality u Vnorovic. Problematika diploidních a tetraploidních populací v rámci skupiny *V. chamaedrys* agg. ve střední Evropě by jistě zasloužila detailní taxonomické studium. Je možné, že rozlišování obou ploidií na druhové úrovni nemusí být oprávněné. Červený seznam cévnatých rostlin ČR rozrazil vídeňský z hlediska ohrožení neklasifikuje (PROCHÁZKA 2001). Jde o nový druh pro květenu jižní části Čech, který vyznívá podél Moravské Dyje z jižní Moravy podobně jako řada dalších rostlin, např. *Galanthus nivalis* a *Cyclamen purpurascens*. Bylo by vhodné jej zařadit do nově připravované reedice Komentovaného červeného seznamu jižní části Čech a hodnotit jej alespoň v kategorii druhů méně ohrožených, vyžadujících pozornost. Lokalita na Dubové stráni představuje první doložený výskyt druhu ve fytochorionu 67. Českomoravská vrchovina (viz HROUDA in SLAVÍK 2000).

Libor EKRT

***Vicia dalmatica* Kerner – vikev dalmatská**

Vikev dalmatská je v jihočeské flóře s největší pravděpodobností neofytem a o jejím výskytu existuje pouze jediný záznam z roku 2003 z území Národní přírodní rezervace Vyšenské kopce u Českého

Krumlova (cf. LEPŠÍ & PALOUDOVÁ in CHÁN et al. 2007). V herbářové pozůstalosti Jaroslava Gazdy byla nalezena položka vikve dalmatské lokalizovaná do Budějovické pánve.

Popis nové lokality: 38. Budějovická pánev, Záboří (7051b): ssz. okraj rybníka Posměch (porost s *Trifolium arvense*, *Thymus pulegioides*, *Euphrasia stricta*), 410 m n. m., 2 exempláře (leg. J. Gazda 21. 6. 1966 CB). Okolí rybníka bylo pravděpodobně i v době nálezů zemědělsky intenzivně využíváno. Na leteckých snímcích z roku 1952 je patrná hustá mozaika polí a luk (ANONYMUS 2010). Lze se proto domnívat, že sem tato vikev byla zavlečena v souvislosti se zemědělskou činností.

Petr LEPŠÍ

Poděkování

Za poskytnutí některých lokalit druhu *Bromus japonicus* a revizi textu o *Bromus japonicus* děkujeme J. Danihelkovi. Za doplnění informací o výskytu *Aphanes australis* u Vlčova děkujeme D. Abazidovi. Za pečlivé pročtení celého rukopisu a stylistické úpravy děkujeme V. Grulichovi a M. Štechovi. Příspěvek o *Malaxis monophyllos* byl z části podpořen Národním programem ČSOP „Ochrana biodiverzity“, grant číslo 111105.

Literatura

- ANONYMUS, 1966: Floristický materiál ke květeně jižní části Čech I. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 6: 37–70.
- ANONYMUS, 2010: Historická ortofotomapa. – CENIA 2012, VGHMÚř Dobruška, URL: <http://kontaminace.cenia.cz/> (přístup 13. 1. 2012).
- BARDY K. E., ALBACH D. C., SCHNEEWEISS G. M., FISCHER M. A. & SCHÖNSWETTER P., 2010: Disentangling phylogeography, polyploid evolution and taxonomy of a woodland herb (*Veronica chamaedrys* group, *Plantaginaceae* s. l.) in southeastern Europe. – *Molecular Phylogenetics and Evolution* 57: 771–786.
- BUFKOVÁ I., 1998: *Lepidium heterophyllum* i na Šumavě. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 32(1997): 152–154.
- CATLING P. M. & MAGRATH L. K., 2002: *Malaxis*. – In: The Flora of North America Editorial Committee, editors, *Flora of North America north of Mexico*. Volume 26: 267–632, Oxford University Press, New York.
- CONERT H. J. (red.), 1998: Spermatophyta: Angiospermae: Monocotyledones 1 (2). *Poaceae* (Echte Gräser oder Süsgräser). – In: Gustav Hegi, *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, ed. 3, 1/3, Parey Buchverlag Berlin, 898 p.
- ČÁBERA A., 1969: Fytogeografická studie květeny Pelhřimovska a přilehlé části posázavského údolí při jeho severovýchodní hranici. – Ms., 691 p. [Depon. in: Knih. Jihočes. Muzea v Čes. Budějovicích, České Budějovice.]
- ČELAKOVSKÝ L., 1883: Prodrómus květeny české. Vol. 4: 677–944. – *Arch. Přírod. Výzk. Čech*, Praha.
- ČELAKOVSKÝ L., 1891: Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1890. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., Prag, cl. math.-natur., 1891: 3–49.
- ČEŘOVSKÝ J., FERÁKOVÁ V., HOLUB J., MAGLOCKÝ Š. & PROCHÁZKA F., 1999: Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – *Průroda a. s.*, Bratislava, 456 p.
- DOSTÁL J., 1989: Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – *Academia*, Praha, 1548 p.
- DOUDA J., 2003: Flóra a vegetace přírodovědně významných lokalit okolí Bechyně. – Ms., 269 p. [Dipl. práce, depon. in: Knih. Čes. zeměděl. univ. Praha].
- EHRENDORFER F. & HAMANN U., 1965: Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa. – *Ber. Deutsch. Bot. Ges.* 78: 35–50.
- EKRTL., EKRTOVÁ E. & ROLEČEK J., 2009: Botanický inventarizační průzkum přírodní památky Dubová stráň se založením trvalých monitorovacích ploch. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, České Budějovice].
- HADINEC J. & LUSTYK P. (eds), 2007: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.*, Praha, 42: 247–337.

- HADINEC J. & LUSTYK P. (eds), 2008: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 43: 251–336.
- HADINEC J. & LUSTYK P. (eds), 2009: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 44: 185–319.
- HAVLÍČEK P., 1995: Floristické poměry jihovýchodního Písecka. – Ms., 201 p. [Dipl. práce, depon in: Knihovna Katedry botaniky Přírodovědné fakulty UK, Praha].
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds), 1988: Květena České socialistické republiky. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds), 1992: Květena České republiky. 3. – Academia, Praha, 542 p.
- HEJNÝ S., 1998: Kapro-kachní chovy (farmy) na rybnících v jižních Čechách a jejich vliv na vegetaci makrofyt. – Sborn. Jihočes. Muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 38: 53–60.
- HOUFEK J., 1952: Studie o květeně Jindřichohradecka se zvláštním zřetelem k Třeboňské pánvi a přilehlým územím (příspěvek k fytogeografii jižních Čech). – Ms., 398 p. [Disert. práce, depon. in: Knihovna Katedry botaniky Přírodovědné fakulty UK, Praha].
- HULTÉN E. & FRIES M., 1986: Atlas of North European vascular plants: north of the Tropic of Cancer. – Koeltz Scientific Books, Königstein, 1172 p.
- CHÁN V. & SKALICKÝ V., 2005: Příspěvek ke květeně území mezi Týnem nad Vltavou a Purkarcem v Jihočeské pahorkatině. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 40: 49–75.
- CHÁN V. (ed.), 1999: Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – Příroda, Praha, 16: 1–284.
- CHÁN V., LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2005a: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XI. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 45: 167–176.
- CHÁN V., RŮŽIČKA I., LEPŠÍ P., BOUBLÍK K., DOLEŽAL P., EKRT L., HOFHANSLOVÁ E., LEPŠÍ M., LIPPL L., ŠTECH M., ŠVARC J. & ŽÍLA V., 2005b: Floristický materiál ke květeně Dačicka. – Acta Rer. Natur., Jihlava, 1: 17–44.
- CHÁN V., LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2007: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 47: 91–104.
- CHÁN V., LEPŠÍ M., LEPŠÍ P., ŠTECH M. & VYDROVÁ A., 2001: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech VII. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 41: 87–89.
- CHÁN V., ŠTECH M. & VYDROVÁ A., 1996: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech. – Sborn. Jihočes. Muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 36/1: 85–87.
- CHYTRÝ M. (ed.), 2009: Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- CHYTRÝ M. (ed.), 2011: Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha, 827 p.
- JANÁKOVÁ J., 2011: Botanický inventarizační průzkum navrhované přírodní rezervace Rožnov. – Ms., 28 p. [Depon. in: Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk].
- JAROŠ V., 1972: Rozšíření *Malaxis monophyllos* (L.) Sw. v České socialistické republice. – Preslia, Praha, 44: 244–253.
- JATIOVÁ M. & ŠMITÁK J., 1996: Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – ArcaJiMfa, Třebíč, 539 p.
- KOLEKTIV, 2011: Texty k nové verzi Komentovaného červeného seznamu květeny jižní části Čech – Ms., URL: <http://www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=323> (přístup 20. 2. 2012).
- KOVÁŘÍKOVÁ J., 1998: Několik poznámek k rozšíření Šumavských orchidejí. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 32(1997): 137–141.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. (eds), 2002: Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- KUČERA J. & VÁŇA J., 2005: Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005). – Příroda, Praha, 23: 1–102.
- KUČERA S., 1992: Floristické údaje z terénního průzkumu jižních Čech. – Ms. [Excerpt z exkurzních deníků

- z let 1961–1992; sestavili M. Štech a P. Lepší, depon. in: Katedra botaniky Biologické fakulty Jihočeské University a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích].
- KURKA R., 1959: Příspěvek ke květeně Třeboňské rybníční pánve. – Sborn. Kraj. Vlastiv. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 2: 75–83.
- LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2011: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVII. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 51: 73–88.
- LETÁČEK P., 1942: Květena Humpolecka (Rostliny cévnaté), Příspěvek k floristickému výzkumu Čech. – Německý Brod, 64 p.
- MALÍČEK J., 2007: Nové floristické nálezy z NPR Drbákov-Albertovy skály. – Muz. a Součas., ser. natur. 38: 15–19.
- MEUSEL H., JÄGER E. & WEINERT E., 1965: Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora, Vol. 1. – Fischer, Jena, 583 p.
- MORAVEC J., 1964: Nové druhy flóry jihozápadních Čech. – Preslia, Praha, 36: 99.
- MORAVEC J., 1972: Floristické údaje z terénního průzkumu jižních a jihozápadních Čech. (Kartotéka z let 1945–1972). – Ms. [Depon. in: R. Paulič, Strakonice].
- NESVADBOVÁ J. & SOFRON J., 1998: Některé výsledky floristického výzkumu severozápadní části české a bavorské Šumavy. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32(1997): 155–159.
- PRACH K., 1999: Výskyt vzácných druhů v plevelových společenstvech svazů *Arnoseridion* a *Radiolion linoidis* na lokalitě u Vlkova, jižní Čechy (1989–1998). – Příroda, Praha, 14: 99–106.
- PROCHÁZKA F. & ŠTECH M., 2002: Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy. – Správa NP a CHKO Šumava a EkoAgency KOPR, Vimperk, 140 p.
- PROCHÁZKA F. & KOVÁŘÍKOVÁ J., 1999: Významnější nové nálezy v květeně české Šumavy a nejvyšších poloh Předšumaví. – Erica, Plzeň, 8: 23–74.
- PROCHÁZKA F. (ed.), 2001: Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18: 1–166.
- PROCHÁZKA F., 1998: Novinky šumavské květeny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32(1997): 123–136.
- PRUNER L. & MÍKA P., 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – Klapalekiana 32(suppl.): 1–75.
- PYŠEK P., SÁDLO J. & MANDÁK B., 2002: Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – Preslia, Praha, 74: 97–186.
- ŘEPKA R. & LUSTYK P., 1998: Floristické údaje vybraných druhů pro Květenu Šumavy. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32(1997): 161–181.
- SKALICKÝ V., 1995: Floristické doplňky ke květeně západní části Šumavských plání a kontaktních území. – Erica 4: 47–59.
- SLAVÍK B. (ed.), 1995: Květena České republiky. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- SLAVÍK B. (ed.), 2000: Květena České republiky. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- ŠTĚPÁNKOVÁ J. (ed.), 2010: Květena České republiky. 8. – Academia, Praha, 706 p.
- TUTIN T. G., HEYWOOD V. H., BURGESS N. A., MOORE D. M., VALENTINE D. H., WALTERS S. M. & WEBB D. A. (eds), 1980: Flora Europaea, Vol. 5. – Cambridge University Press, Cambridge, 476 p.
- VANĚČEK J., 1969: Květena Horažďovicka. – Plzeň, 272 p.
- VOZÁROVÁ M. & SUTORÝ K., 2001: Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36(suppl. 2001/1): 1–95, Bull. Slov. Bot. Spoloč. 23(suppl. 7): 1–95.
- VYDROVÁ A., 1988: Významné nálezy ruderálních rostlin v Českých Budějovicích. – Sborn. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 28: 83–90.
- WESTHOFF V. & VAN DER MAAREL E., 1973: The Braun-Blanquet approach. – In: WHITTAKER R. H. (ed.), Ordination and classification of communities, Handbook of vegetation science, 5, pp. 619–726, Dr. W. Junk b.v.-Publishers, The Hague.

Adresy autorů:

Jan BLAHOVEC
Melantrichova 2000
CZ – 251 01 Říčany
e-mail: jan.blahovec@centrum.cz

Libor EKRT
Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, katedra botaniky
Branišovská 31
CZ – 370 05 České Budějovice
e-mail: libor.ekrt@gmail.com

Petr HESOUN
Bednářeček 58
CZ – 37842 Nová Včelnice
e-mail: hesoun@jh.cz

Josef HLÁSEK
Správa CHKO Třeboňsko
CZ – 379 01 Třeboň
e-mail: josef.hlasek@nature.cz

Jana JANÁKOVÁ
Správa CHKO Blanský les
Vyšný 59
CZ – 381 01 Český Krumlov
e-mail: jana.janakova@seznam.cz

Petr KOUTECKÝ
Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, katedra botaniky
Branišovská 31
CZ – 370 05 České Budějovice
e-mail: kouta@prf.jcu.cz

Martin LEPŠÍ
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Dukelská 1
CZ – 370 51 České Budějovice
e-mail: lepsi@muzeumcb.cz

Petr LEPŠÍ
Správa CHKO Blanský les
Vyšný 59
CZ – 381 01 Český Krumlov
e-mail: plepsi@seznam.cz

Karel PRACH

Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, katedra botaniky

Branišovská 31

CZ – 370 05 České Budějovice

prach@bf.jcu.cz

Radim PAULIČ

Nábřeží 83

CZ – 386 02 Strakonice

e-mail: radim.paulic@seznam.cz

Milan SOUKUP

Heřmaň 105

CZ – 39811 Protivín

Došlo: 29. 2. 2012

Přijato: 2. 4. 2012

Obr. 1 – *Aphanes australis*, Staňkov, severozápadní břeh Staňkovského rybníka (foto J. Blahovec 2006).

Fig. 1 – *Aphanes australis*, near Staňkov village, the northwestern bank of Staňkovský rybník pond (photo by J. Blahovec 2006).

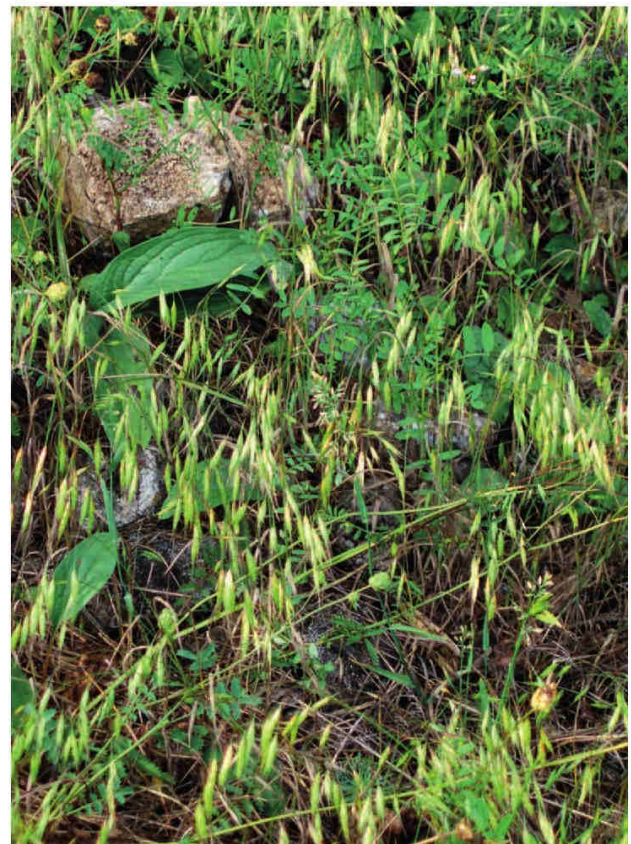
Obr. 2 – *Aphanes australis*, Hamr, část Kosky, písčité plocha v rekreačním zařízení (foto J. Blahovec 2011).

Fig. 2 – *Aphanes australis*, Kostky village, near Hamr village, sandy area in camping site (photo by J. Blahovec 2011).

Obr. 3 – *Aphanes australis*, Vlkov, okraj písčitého políčka u hájovny v obci (foto J. Blahovec 2004).

Fig. 3 – *Aphanes australis*, Vlkov village, margin of sandy field near gamekeeper's house (photo by J. Blahovec 2004).

Obr. 4 – Porost *Bromus japonicus* na jihovýchodním úpatí lesa na vrchu Plešovci u Bojanovic (foto R. Paulič 2009).

Fig. 4 – Growth of *Bromus japonicus* in the southeastern part of the forest on Plešovec hill near Bojanovice village (photo by R. Paulič 2009).

Obr. 5 – *Bromus japonicus* na jihovýchodním úpatí lesa na vrchu Plešovci u Bojanovic (foto R. Paulič 2009).

Fig. 5 – *Bromus japonicus* in the southeastern part of the forest on Plešovec hill near Bojanovice village (photo by R. Paulič 2009).

Obr. 6 – *Malaxis monophyllos* na lokalitě u Studánek v Kaplickém mezihoří (foto J. Janáková 2011).

Fig. 6 – *Malaxis monophyllos* near Studánky village (photo by J. Janáková 2011).

Obr. 7 – *Thelypteris palustris* na lokalitě u Střížovic na Českomoravské vrchovině (foto P. Hesoun 2011).

Fig. 7 – *Thelypteris palustris* near Sřížov village in the Bohemian-Moravian uplands (photo by P. Hesoun 2011).